

Rolf äter glass

Lärarmaterial

I arbetsmaterialet till boken finns arbetsmaterial för eleven, arbetsmaterial för läraren samt ett extra arbetsmaterial för eleven med allmänna övningar för skönlitterära böcker (åk F–3).

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Det är en varm dag ute. Rolf och hans hund Fido går till en glasskiosk. I kiosken får man smaka på glassen innan man köper den. Rolf provar olika smaker. Plötsligt blir damen som säljer glass arg på Rolf.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Att lyssna aktivt och återberätta viktiga delar av ett innehåll. (SV åk 1–3)
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt personbeskrivningar. (SV åk 1–3)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva ord, meningar och olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

nypon förlag

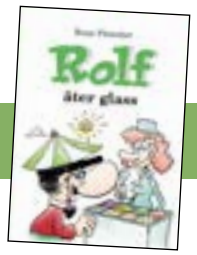

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Att lyssna, ställa frågor och ge kommentarer. (SV åk 1–3)
- Texter som kombinerar ord och bild. (SV åk 1–3)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva ord, meningar och enkla texter. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

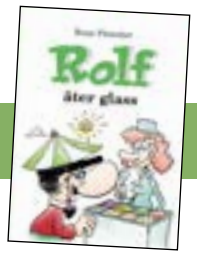

FÖRE LÄSNINGEN

1. Titta på titeln och omslagsbilden. Vad syns på omslagsbilden?
2. Vad tror ni att boken kommer att handla om? Vilken genre tillhör boken?
3. Läs baksidestexten. Tycker ni att omslaget passar till baksidestexten?
4. Har ni läst något av författaren förut eller något i samma genre? Berätta!

UNDER LÄSNINGEN

1. Hur gör författaren för att ni ska bli intresserade av bokens handling?
2. Hur presenteras karaktärerna? Vad har ni fått reda på hittills om dem?
3. Vad är textens huvudproblem eller konflikt?
4. Hur beskriver författaren att tiden går? Under hur lång tid har handlingen hittills pågått?
5. Hur tror ni att problemet eller konflikten kommer att lösas?
6. Vad vet ni nu om huvudpersonerna? Hur har ni lärt känna dem närmare? Ge exempel.
7. Varför heter boken som den heter?

EFTER LÄSNINGEN

1. Vad tyckte ni om slutet? Slutade berättelsen som ni trodde?
2. Hur tror ni att det går för karaktärerna?
3. Vad är bokens budskap?

BOKENS FRAMSIDA

Presentera bilden på bokens framsida för eleverna. Avslöja inte bokens titel. Du kan ha bilden projicerad redan vid lektionens start så att eleverna ser den när de kommer in.

1. Låt eleverna fundera på vilken genre de tror att boken tillhör? Varför tror de det?
2. Låt eleverna fundera på vad de tycker är en bra titel på boken som ni ska läsa.
3. Eleverna skriver därefter en replik eller en tanke som personen på bilden säger/har.
4. Låt eleverna sedan sitta i grupper och diskutera sina svar.
5. Be därefter grupperna välja ut en eller två titlar samt någon replik eller tanke som ni diskuterar i helklass.

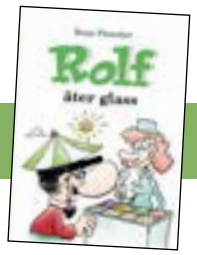

SAMMANFATTA MED POST-IT-LAPPAR

1. Ge varje elev en post-it-lapp. Eleverna skriver en händelse ur boken som de tycker är viktig på lappen.
2. Dela in eleverna i grupper. Nu ska de jämföra händelserna på sina lappar med de andras i gruppen. De ska sortera in händelserna i kronologisk ordning: början, mitten och slutet.
3. Varje grupp ska välja *en* händelse under varje rubrik. Eleverna diskuterar vilken händelse som passar till de olika rubrikerna.
4. Slutligen presenterar en elev i varje grupp vad de har kommit fram till.

TRE ÖNSKNINGAR

Berätta för eleverna att en ande landar i mitten av boken ni just har läst och ger huvudpersonen tre önskningar.

Be eleverna svara på följande frågor:

1. Vad önskar huvudpersonen sig och varför?
2. Hur skulle detta förändra historien?

BOKPRAT MED HJÄLP AV EN TÄRNING

Använd en tärning för att göra bokdiskussionen roligare. Skriv frågorna och instruktionerna nedan på tavlan och låt eleverna slå tärningen.

1. Beskriv miljön.
2. Vilka likheter och vilka skillnader finns det mellan dig och huvudpersonerna?
3. Beskriv bokens handling.
4. Finns det något i boken du tycker är konstigt?
5. Vilken person i boken skulle du vilja vara kompis med? Berätta varför.
6. Gjorde du en koppling till dig själv eller till någon annan text du har läst?

TRÄNA PÅ ATT SKRIVA DIALOGER

Låt eleverna träna på att skriva dialoger.

1. Gå igenom med eleverna hur de skriver dialoger. Låt dem sedan fortsätta på en dialog i boken.
2. Låt eleverna skriva i par och sedan jämföra med varandra eller läsa sina dialoger högt i gruppen.

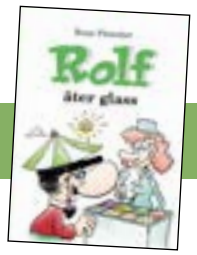

FAVORITAVSNITT

När eleverna har läst boken ska de välja sina favoritavsnitt. Arbeta utifrån strategin EPA – Enskilt, Par, Alla. Ge eleverna en stund att reflektera och eventuellt skriva några stödord kring följande frågor:

- Favoritavsnitt i boken – vad handlade det om?
- Vad gillade du med det avsnittet?
- Varför tror du att du fastnade just för det avsnittet i boken?

1. När alla har förberett sig delas eleverna in i par och redovisar sina tankar.
2. Efter det lyfter ni frågorna i hela gruppen.
3. Sammanfatta och se om det var något särskilt avsnitt som många i gruppen fastnat för.

ELEVERNA SKRIVER EGNA FRÅGOR

Gå igenom med eleverna hur man kan ställa frågor *på raden*, *mellan raderna* och *bortom raderna*.

Modellera ett par frågor och låt sedan eleverna parvis skriva frågor till samtliga nivåer. De kan sedan skriva in sina frågor på en ”padlet” som du skapar på padlet.com. Det är en digital anslagstavla där man kan sätta upp ”lappar” med sina frågor. Eleverna kan på så sätt läsa varandras frågor samtidigt.

För att arbetet med att skriva frågor ska bli meningsfullt kan du låta eleverna svara på varandras frågor. De upptäcker då att en del frågor är svåra att svara på. Detta ger mycket bra diskussioner kring hur en fråga ska ställas som andra ska kunna svara på.

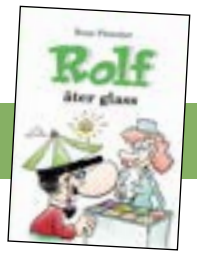

PAPPERSKORGEN

Detta är en läsförståelseövning där du ställer frågor om texten och eleverna samlar poäng genom att träffa papperskorgen med sin ihopskrynklade svarslapp.

Ni behöver en bunt med papperslappar och en papperskorg. Förbered frågor om innehållet i boken.

1. Dela in eleverna i par. Dela ut några papperslappar till varje par.
2. Ställ en fråga till eleverna. Eleverna diskuterar svaret i par.
3. De skriver ner sitt svar på en papperslapp.
4. Gå gemensamt igenom vad varje grupp har skrivit. De par som har skrivit rätt får skicka fram en från paret med svarslappen och ställa sig på ett led vid utpekad plats, cirka 3 meter från papperskorgen.
5. Alla i ledet skrynklar ihop sin svarslapp. Därefter ska en i taget försöka träffa papperskorgen. De som lyckas få i sin svarslapp får ett poäng.
6. När alla har kastat sin svarslapp skriver ni upp poängen på tavlan eller så har varje par koll på sina egna poäng.
7. Därefter ställer ni nästa fråga och så fortsätter ni övningen.

FRUSEN TID

Eleverna ska skriva text till en bild, gärna en bild från boken om den har bilder. Förklara att ett foto är ”frusen tid”, det vill säga det hände något innan bilden togs, det händer något just när bilden tas och det kommer att hända något när bilden är tagen.

1. Be eleverna att skriva en text till bilden, där de fantiserar ihop en historia om vad som hände, vad som händer och vad som kommer att hända.
2. Sätt upp bilderna i klassrummet och be eleverna läsa sina berättelser. Här kan man låta flera elever få samma bild. Det blir då flera olika berättelser om samma motiv och det är lite extra spännande.

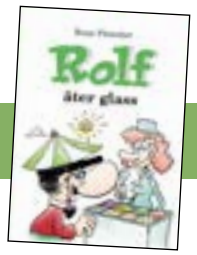

FRÅGA, FRÅGA, BYT!

Fråga, fråga byt! är en kooperativ övning. Här får eleverna en chans att träna på att ställa egna frågor och svara på andras frågor, repetera innehållet av boken samt uttrycka sina tankar.

1. Låt eleverna skriva varsin fråga med koppling till boken. Frågorna kan handla specifikt om innehållet eller mer om vad man tyckte om boken.
2. När alla har skrivit en fråga läggs lapparna i en burk. Sedan drar alla elever varsin lapp.
3. Uppgiften blir sedan att mingla runt i klassrummet. När man träffar en annan elev som är ledig är det dags att använda sin fråga. Båda eleverna ställer sin fråga och ger svar. Sedan byter man frågor med varandra.
4. Efter det minglar man vidare tills man träffar någon ny och upprepar övningen.

SORTERA SANT ELLER FALSKT

1. Dela ut ett rött och ett grönt papper till varje par/grupp. Skriv några påståenden om bokens innehåll på ett papper med stort avstånd mellan raderna och kopiera upp till varje grupp.
2. Låt eleverna klippa ut påståendena, diskutera samt lägga vart och ett påstående på det gröna pappret om påståendet är sant eller det röda papperet om det är falskt.
3. Avsluta övningen med en gemensam diskussion.

EPA – ENSKILT, PAR, ALLA

Låt eleverna använda sig av EPA-modellen för att reflektera över boken.

1. Först reflekterar eleverna enskilt över vad boken innehåller för fakta som de redan kände till (gammal kunskap) samt vad som var nytt för dem (ny kunskap).
2. Efter en stund får eleverna arbeta ihop i par och presentera sina tankar.
3. Till sist lyfts frågeställningen kring gammal och ny kunskap i hela klassen.

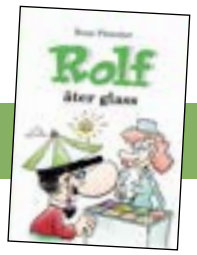

MINA ORD, DINA ORD

1. Dela ut ett papper till varje elev som är delat i två spalter. I den ena spalten ska rubriken vara *Mina ord* och i den andra spalten ska rubriken vara *Dina ord*.
2. Sätt en timer på cirka 3 minuter.
3. Låt eleverna enskilt välja ut ord ur boken som de skriver i spalten *Mina ord*. Några elever fyller hela spalten med ord och några kanske endast skriver fem ord.
4. När tiden är ute går eleverna runt i klassrummet och frågar en klasskamrat:
   Elev A: ”Hej, vad har du skrivit för ord?”
5. Elev B läser upp sina ord. Om det är något ord som elev A inte har skrivit så skriver hen upp det i spalten *Dina ord*. Sedan läser elev A sina ord för elev B och elev B skriver upp nya ord.
6. Antingen går eleverna runt och samlar ord tills spalten med *Dina ord* är full eller så sätter ni timern på 5–7 minuter, beroende på gruppens storlek.
7. Gemensamt går ni igenom vilka ”nya ord” eleverna har hittat under *Dina ord*.

LYSSNA EFTER SUBSTANTIV

Eleverna ska lyssna efter tio substantiv när du läser högt ur boken.

1. Låt eleverna sitta i par. Dela ut ett A4-papper till varje par.
2. Be eleverna skriva rubriken *Substantiv* längst upp på pappret och sedan siffrorna 1–10. Eleverna ska turas om att skriva, men båda ska hjälpas åt att lyssna efter ordklassen.
3. De ska nu försöka lyssna efter 10 olika substantiv när du läser boken högt.
4. När eleverna har fått ihop 10 substantiv gör de en high-five.

BILDPROMENAD

Att göra en bildpromenad med eleverna innebär att ni tillsammans ”läser bilderna” innan ni läser texten. Detta är bra för att skapa förförståelse och ett intresse för boken. Vad händer i bilden och vad tror ni kommer att hända?